

Handling og lederskap i miljøpolitikken

Taler

Helen Oddveig Bjørnøy

Dato

24 mars 2007

Sted

Gardermoen

Omstendigheter

SVs landsmøte

1 Kjære landsmøte - og gode venner,

I fjor investerte Elkem Solar hele 2,7 milliarder kroner i en fabrikk i Kristiansand som skal produsere solcelle-silisium. Dette er en av de største investeringer i fastlandsindustrien i Norge på mange år. Anlegget vil gi nærmere 200 arbeidsplasser. Men det spekuleres allerede i om det kan øke til 500 på sikt.

10 Dette er næringsutvikling som bidrar til å løse miljøutfordringene - ikke skape dem. Dette er industriutvikling slik SV vil ha det.

For mange kom satsingen på solcelle-silisium i Kristiansand som en overraskelse. Ikke for oss. I lengre tid har Alf Holmelid og Kristiansand SV fulgt prosessen, informert sentrale politikere og bidratt til å bygge opp under forventningen om en beslutning i Orkla.

15 Denne saken viser SVs miljøpolitikk på sitt beste. Vårt nei til gamle løsninger er ja til noe bedre. Vår vilje til å fase ut gårdsdagens teknologi og løsninger er samtidig en tro på muligheten som ligger i endring. Vi mener at et miljøvennlig Norge er en forutsetning for å skape et varig grunnlag for et godt samfunn.

20 LO har ikke alltid har vært vår beste allierte i miljøpolitikken. Jeg har en utfordring til den ferske LO-lederen, Roar Flåten. Fagbevegelsen en sterk og viktig kraft i det norske samfunnet. Jeg ønsker meg et LO som bruker denne kraften mer til å støtte opp under miljøvennlig næringsutvikling - og mindre til å forsvare det som er. Dersom Roar Flåten klarer dette, vil Norge oppnå både mindre miljøbelastning og et framtidsrettet næringsliv.

30 For en måned siden besøkte jeg Utooni - et område i Kenya som er rammet av stadig hyppigere tørke. Utooni var for meg en påminnelse om alle de lokalsamfunnene som er ekstremt sårbare for klimaendringer. Trygg tilgang til vann er en forutsetning for liv. I Utooni jobbet de med tiltak for å tilpasse seg tørkeperiodene. Veldig mange andre samfunn har ikke de samme ressursene.

35 Klimaendringene er reelle og de rammer urettferdig. I Kenya møtte jeg mange mennesker som opplever at klimaendringene hindrer deres mulighet til å bygge seg et bedre liv. En mann i landsbyen gjorde et spesielt inntrykk. Han fortalte meg følgende:

40 - Sola har kommet nærmere - og plantene tørker før det gror

- Maisplantene visner fordi de ikke får vann

- Dyra får ikke vann

45

- Jeg vet ikke hva dere diskuterer, men vi må få sola tilbake på plass

De områdene som rammes hardest av klimaendringene er også de som har minst skyld i at de oppstår. I tillegg snakker vi her om mange land med små ressurser til
50 å tilpasse seg et klima med mer tørke, flom og havstiging. For oss er kampen for å kutte utslippene av klimagasser et spørsmål om internasjonal solidaritet.

La meg gjøre det klart. Norge må ta klimaansvar. Siden 1990 har utslippene våre økt med hele prosent. Utslippene må ned, det blir en krevende jobb, og vi må
55 være forberedt på en stor omstilling.

Vi skal imidlertid ikke bare klare Kyotoforpliktelsen vår på kort sikt. Vi må få til store utslippskutt globalt etter 2012. Da er det nødvendig at vi setter oss et klart mål for reduksjon av klimagasser.

60

Det er tre grunner til hvorfor et klart mål er viktig.

- Klimamål må settes ut ifra hva som er miljømessig forvarlig - ikke økonomisk behaglig.

65

- Målene tvinger fram en diskusjon om hvilke utslippskutt som er nødvendig å

gjennomføre.

- 70 - Vi trenger land som går foran og viser lederskap ved å sette ambisiøse klimamål
- uavhengig av hva sinkene i klimaforhandlingene foretar seg.

Jeg har sagt det før og jeg gjentar det her i dag: Jeg mener Norge skal påta seg ambisiøse klimaforpliktelser. SVs utgangspunkt er at vi bør kutte utslippene
75 med 50 % innen 2020. EU har vedtatt å kutte utslippene med 30 % dersom det kommer på plass en ny klimaavtale.

Når vi ser hva andre partier er villige til å bidra med, så mener jeg at det er realistisk å få til et bredt klimaforlik i Stortinget basert på en forpliktelse om 30
80 % reduksjon av klimagasser. Det vil gi norsk klimapolitikk tyngde og forutsigbarhet. Fremskrittspartiet representerer fornektelsen i vår tids største miljøutfordring. Et bredt klimaforlik vil kunne sikre at Fremskrittspartiet ikke får innflytelse i denne viktige saken.

85 Det har skjedd et klart gjennombrudd i klimadebatten det siste året. I land etter land har det gått opp for befolkningen at klimaendringene er reelle. Ekstremt vær har bidratt til dette. Folk ser at været endrer seg.

I tillegg er det kommet ytterligere dokumentasjon på klimaendringene og
90 hvordan de virker. Blant annet har rapporten til den engelske økonomen, Nicolas Stern, fått øynene opp til mange av de som normalt ikke har tatt klima på alvor. Stern viser hvordan endringene vil ramme økonomien - og at det er betydelig rimeligere å sette inn tiltak nå.

95 Arbeidet til FNs klimapanel har også bidratt betydelig. Nå diskuterer vi ikke om det er menneskeskapte klimaendringer, men hva vi kan gjøre for å redusere utslippene av klimagasser. Den siste rapporten fra FNs klimapanel viser at vi i verste fall risikerer en temperaturøkning på helt opp til 6 grader i dette århundret. I så fall vil konsekvensene bli langt verre enn det jeg tror vi er i stand
100 til å forestille oss.

Et av områdene der endringene skjer raskest er i Arktis. Isen er i ferd med å smelte. Det ødelegger livsgrunnlaget for folk som bor der. Isbjørnen står i fare for å bli utryddet. En nedsmelting av Grønland vil gi en havstigning på 7 meter.

110 Dette blir tema når Norge og Tromsø er vertskap for Verdens Miljødag i juni. Da har vi verdens oppmerksomhet rettet mot oss. Dette arrangementet vil vise hva som skjer når isen smelter. I polområdene - og de store vannreservoarene i Himalaya og Andesfjellene. Slik vil jeg bruke verdens miljødag til legge press på de internasjonale klimaforhandlingene seinere i år.

115 Allerede i 1989 satte Norge sitt første klimamål. Likevel har utslippene fortsatt å øke. Siden CO2-avgiften ble innført i 1991 har egentlig ikke Norge innført virkemidler som har skikkelig effekt. Målene ble ikke fulgt opp med tiltak. Denne feilen skal ikke den rødgrønne Regjeringen gjøre.

120 Før sommeren skal jeg legge fra en klimamelding for Stortinget. Den vil sette mål og beskrive tiltak for alle deler av det norske samfunnet.

125 Når pressen spør meg om stortingsmeldingen om klima spør de meg ofte: "vil det komme tiltak som svir?". Det er feil fokus. Et skikkelig klimaløft vil innebære mange tiltak og store endringer i hvordan vi former samfunnet. Men det som virkelig svir er å la være å gjøre noe nå.

Gode miljøtiltak vil gjøre samfunnet bedre.

130 Vi skal rense gasskraftverkene. I tillegg til at vi da løser et miljøproblem, vil dette gi oss teknologi og kompetanse vi kan eksportere. Slik er gassrensing, solcellesatsing og annen teknologiutvikling med på å sikre arbeidspasser for framtida.

135 Utslippene fra biltrafikken skal ned. Men folk vil jo ikke oppleve det som en ulempe å få barnehageplass i gangavstand fra der de bor - at kollektivtilbudet er så godt at bilen egentlig er til heft - at de har levende bysentre å handle i - et togtilbud som gjør flyreisen overflødig. I Stockholm stemte et flertall for å beholde rushtidsavgiften for biler - fordi de fikk et bedre bymiljø når bilene forsvant. Stockholms beboere sa altså nei til biler og ja til et bedre bymiljø - når de faktisk fikk valgmuligheten.

140 Regjeringen har senket prisen på biler med lite utslipp av CO2, og fjernet avgiftene på biodrivstoff. I løpet av året vil Regjeringen også pålegge oljeselskapene å selge biodrivstoff. Det er vel ikke tiltak som svir - heller tvert i mot. Det gir folk mulighet til å velge miljøriktig.

Fyring med olje står for 8 % av klimagassutslippene i Norge. Det er totalt unødvendig. Over hele landet er vi i gang med å skifte ut oljefyrer og erstatte disse med fjernvarme eller lokale bioenergianlegg. Vi skal innføre en vrakpant på oljekjeler, og det er innført en avgift på gass til oppvarming. Dette er en satsing som vil komme mange lokalsamfunn til gode. Satsing på bioenergi er også satsing på lokale arbeidsplasser.

Dette er noen tiltak, mange flere må på plass for at virkelig skal monne. Her har jeg lyst til å utfordre byene til å være med på en visjon. Hvordan vil framtidens lavutslippsby se ut - og hvordan kan den oppnås?

Vi har hørt mye om de rødgrønne i Trondheim som setter seg mål og innfrir dem. Jeg vil utfordre byene til å konkurrere om å bli den første lavutslippsbyen. Jeg ønsker meg en konkurranse der byene bestemmer seg for å gå igjennom hva som skal til for å bli en lavutslippsby, sette forpliktende mål og gjennomføre tiltak.

Se hvordan norske byer nå mobiliserer all sin kraft for å bli OL-byer. Innen utgangen av dette året bør vi tenne en tilsvarende konkurranselyst for å bli framtidsby. I juni inviterer jeg til en nasjonal konferanse om hva som skal til for å få til en klimavennlig byutvikling. Jeg utfordrer flest mulig byer til å være med på dette.

De som så Dagsrevyen forrige fredag fikk se hvordan økosystemet på kysten av Skagerrak og deler av Vestlandet er endret dramatisk. Den rike tareskogen erstattes med trådformede alger. Det er nesten som å bytte ut regnskog med sletteland. Kombinasjonen av sedimenter, næringssalter og varmere vann tar knekken på tareskogen og river bort grunnlaget for en del av livet på kysten. Klimaendringer gjør at det sannsynligvis ikke er mulig å stanse taredøden.

Norge har forpliktet seg til å stanse utryddingen av arter innen 2010. Det er et veldig ambisiøst mål, og det vil kreve betydelig større innsats for å ta vare på dyr og planter enn det vi har gjort til nå. Denne jobben er helt nødvendig.

La meg ta to eksempler på arter vi har et spesielt ansvar for å ta vare på - villrein og villaks.

185 Vi har gått i gang med å sikre villreinens leveområder, og begrense utbygging i fjellet. Innsatsen til Steinar Miland og Telemark SV har hatt stor betydning for å få på plass et villreinsenter ved Hardangervidda. Dette senteret og senteret på Dovre vil styrke vår evne til å ta vare på den unike villreinen.

190 Stortinget behandler nå regjeringens villaksmelding. Sikring av fjorder og vassdrag, kalking og gyrobekjempelse er blant tiltakene. Mange av våre lokal- og fylkesalg er opptatt av å sikre villaksen. Blant annet har Nordland SV og varaordfører i Vefsn, Johanne Skjølberg, lagt ned en stor innsats for vern av Vefsna. Vår ordfører i Beiarn, Frigg Ottar Os, blir nå også ordfører for en ny
195 nasjonal laksefjord - Beiarnfjorden.

Rett før jul la Artsdatabanken fram den såkalte rødlista. Den beskriver hvilken utfordring vi står overfor i Norge. Over 1000 arter er sterkt eller kritisk truet. Hele 84 arter er allerede tapt de siste to hundre årene.

200

Tre ting er avgjørende dersom vi skal klare å stanse utryddingen av dyr og planter:

- For det første trenger vi å vite mer om hva som skjer i norsk natur og hvorfor
205 arter forsvinner.

- For de andre må vi ta vare på de områdene som dyr og planter trenger for å overleve. Da må vi verne mer natur.

210 - For det tredje må vi ta bedre vare på de områdene vi verner. Med mer ressurser til forvaltning skal vi klare å bruke vern til lokal utvikling.

Halvparten av de norske utryddingstrua artene lever i skog. Forskerne sier vi må verne 4,6 % av skogen for å ta vare på disse artene. Vi har bare vernet 1,4 %. Det
215 viser at et omfattende vern i Trillemarka bare er starten på et offensivt skogvern.

Jeg har satt pris på en ting på dette landsmøtet. Mange av dere har kommet til meg for å prate om hvordan naturverdiene kan brukes til noe positivt for lokal
220 utvikling. SVere ser mulighetene som ligger i en mer aktiv forvaltning av vår naturverdier.

I tillegg til økte ressurser, så trenger vi et bedre lovverk for å ta vare på naturen.
225 Jeg jobber nå med forslag til en ny lov for naturmangfold. En lov som skal bli et bedre redskap enn dagens naturvernlov for å ta vare på de dyr og planter vi er satt til å forvalte.

230 2006 fikk vi et paradigmeskifte i klimadebatten, og 2007 kommer en ny klimapolitikk basert på dette. Mitt håp er at vi får det samme paradigmeskifte også innen naturvern. At vi får en konkurranse blant partiene om å foreslå mest mulig offensive mål, og om å ta vare på mest mulig verneverdig natur. Jeg vil gjøre mitt for at vi kommer dit!

235 Helt siden vi kom i regjering har miljø vært dominerende i den politiske debatten. Det er bra. Vi er et miljøparti. Da er det bare en fordel at deler av opposisjonen er utålmodig etter å være med på å en sterkere miljøpolitikk.

240 Det gir drahjelp og skaper politisk rom for handling. Opposisjonen har gått så høyt på banen i år at de er nødt til å stemme for stort sett alt det vi måtte fremme av miljøsaker fra regjeringen.

Jeg ønsker meg likevel en dose ydmykhet fra enkelte av våre fremste opposisjonspolitikere. Det blir ikke troverdig når for eksempel Venstre var med
245 på tillate utbyggingen på Snøhvit og Melkøya uten krav om rensing av CO₂ - og at de krever rensing så raskt de er ute av regjeringskontorene. Denne sjansen hadde de i fire år. Vi har satt krav til rensing av Mongstad innen 2014. Den forrige regjeringen satte ikke slike krav.

250 Vi har allerede gjennomført mange tiltak i Regjeringen som vi kan være stolte av:

- Vi har skjermet en betydelig del av de mest sårbare og verdifulle områdene i Barentshavet og Lofoten for petroleumsvirksomhet.
255

- Vi har satt krav til rensing av Mongstad, og bevilget betydelige midler til CO₂-rensing.

- Biler med lavt CO₂-utlipp er blitt billigere, mens de med høyt er blitt dyrere
260

- Vi har innført en avgift på gass til oppvarming for å sikre at ikke gass

utkonkurrerer fjernvarme og bioenergi.

265 - Bevilgningene til ny fornybar energi er doblet

- Det er satt krav til nye bygg som vil reduserer energibehovet med hele 25 %

- Bevilgningene til jernbane er rekordhøye.

270

- Strandsonepolitikken er strammet inn

- Vi har opprettet 86 nye verneområder og utvidet 12 eksisterende

275 - Vi har laget en stortingsmelding for hvordan vi skal få en giftfri framtid.

Dette er noe av det vi har fått til i Regjering på bare litt over ett år. Men vi er ikke ferdige - og vi har mye mer vi skal få utrettet.

280 Den 15. januar i år uttalte Erna Solberg følgende til Dagsavisen.

"Klimaspørsmålet er først og fremst internasjonal politikk. Vi ønsker at lokalvalgkampen skal dreie seg om saker som lokale politikere kan gjøre noe med".

285 Det er å snuble i inngangen til valgkampen! Erna Solberg har garantert at Høyres lokalpolitikere ikke har noe å bidra med når kommunene skal ta klimaansvar. Det er et tydelig signal til velgerne.

290 Vårt signal er helt motsatt. Valget i år er et miljøvalg. Vi ser muligheter, og det er et halvt år igjen til vi skal vinne valget på miljøsaken. Dette landsmøtet vil vedta en uttalelse for hva vi vil gjøre når vi får makt i fylker og kommuner.

295 Et sentralt poeng er at vi står overfor valg. Miljøansvar handler om å gjøre valg. La meg ta et eksempel. Bergen SV har i mange år jobbet målrettet for et bedre bymiljø. Da har de valgt bybane framfor økt veikapasitet i sentrum. De har jobbet for jernbanetunnel til Arna framfor ny innfartsåre. De har sagt ja til veipricing og nei til økt parkeringskapasitet. Målet har vært et bedre sentrum og tilgjengelighet for alle - ikke bare de som disponerer bil.

300 Slike lokalpartier har vi mange av. Våre lokal- og fylkeslag rommer mange

personer som over tid har tatt valg og valgt miljøvennlig. Som styreleder i Akershus energi, har SVs fylkesleder Per Olav Lauvstad sikret at Akershus energi har valgt satsing på ny fornybar energi i stedet for gass. Energipolitikken i en hel region er endret. Slike tillitsvalgte har gitt oss troverdighet.

Halvparten av de som har en mening om hvem som har den beste miljøpolitikken svarer da også SV - og de fleste vet at SV er miljømotoren i Regjeringen.

Dette er en ressurs vi skal ta med oss. Vi skal mobilisere alle våre ressurser for å skape oppslutning om vår miljøpolitikk og kraft i valgkampen. Jeg gleder meg til å være med på dette.

På Verdens miljødag i begynnelsen av juni står miljø og det internasjonale perspektivet i fokus. Det vil være en bra dag for SVs lokallag å sparke i gang valgkampen.

Jeg vil avslutte med en utfordring til partiet. Jeg tror at den norske befolkningen nå forventer handling og lederskap i miljøpolitikken. Dette lederskapet skal vi vise. Det vil imidlertid kreve at hele organisasjonen ruster seg til ekstra innsats.

Lykke til!

Kilde

<http://www.sv.no/partiet/landsmotet/innledninger/dbaFile127255.pdf>

Emner

Landsmøtetale, Miljø, Partipolitikk

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/handling-og-lederskap-i-miljopolitikken>